

Natuurtoets

Albert Heijn locatie Martinus Nijhofflaan

projectnr. 267404
revisie 03
16 december 2014

auteur(s)

drs L.C. Smitskamp

Opdrachtgever

Vorm Ontwikkeling B.V
Postbus 16
3350 AA Papendrecht

datum vrijgave

16 december 2014

beschrijving revisie 03

definitief

goedkeuring

M. van der Made

vrijgave

E.H. Oude Weerink

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

drs. L.C. (Linda) Smitskamp
drs. ing. M.L. (Michel) Braad

Tekstbijdragen:

drs. L.C. Smitskamp

Fotografie:

drs. L.C. Smitskamp

Datum van uitgave:

16 december 2014

Contactadres:

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Inhoud

Blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader natuurbescherming	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Flora- en faunawet.....	5
2.3	Ecologische hoofdstructuur	5
2.4	Natura 2000	5
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	7
3.1	Gebiedsbeschrijving	7
3.2	Projectvoornemen	7
4	Methodiek	8
4	Methodiek	8
4.1	Algemeen	8
4.2	Bureauonderzoek.....	8
4.3	Terreinbezoek	8
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgetraject	9
5	Resultaten gebiedsonderzoek.....	10
5.1	Gebiedsbeschrijving	10
5.2	Beschermde soorten	10
5.2.1	Bureauonderzoek.....	10
5.2.2	Terreinbezoek	11
5.3	Beschermde gebieden.....	14
5.3.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	14
6	Toetsing natuurwetgeving.....	16
6.1	Effectbepaling project	16
6.1.1	Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur	16
6.1.2	Effecten op de Natuurbeschermingswet 1998	16
6.2	Effecten beschermde soorten	16
7	Gemeentelijk groenbeleid	19
8	Conclusies en aanbeveling.....	21
8.1	Conclusies soortenbescherming	21
8.2	Aanbevelingen	21
8.2.1	Vleermuizen	21
8.3	Conclusies gebiedenbescherming.....	22
8.3.1	EHS.....	22
8.3.2	Natura 2000.....	22
9	Bronnen.....	23

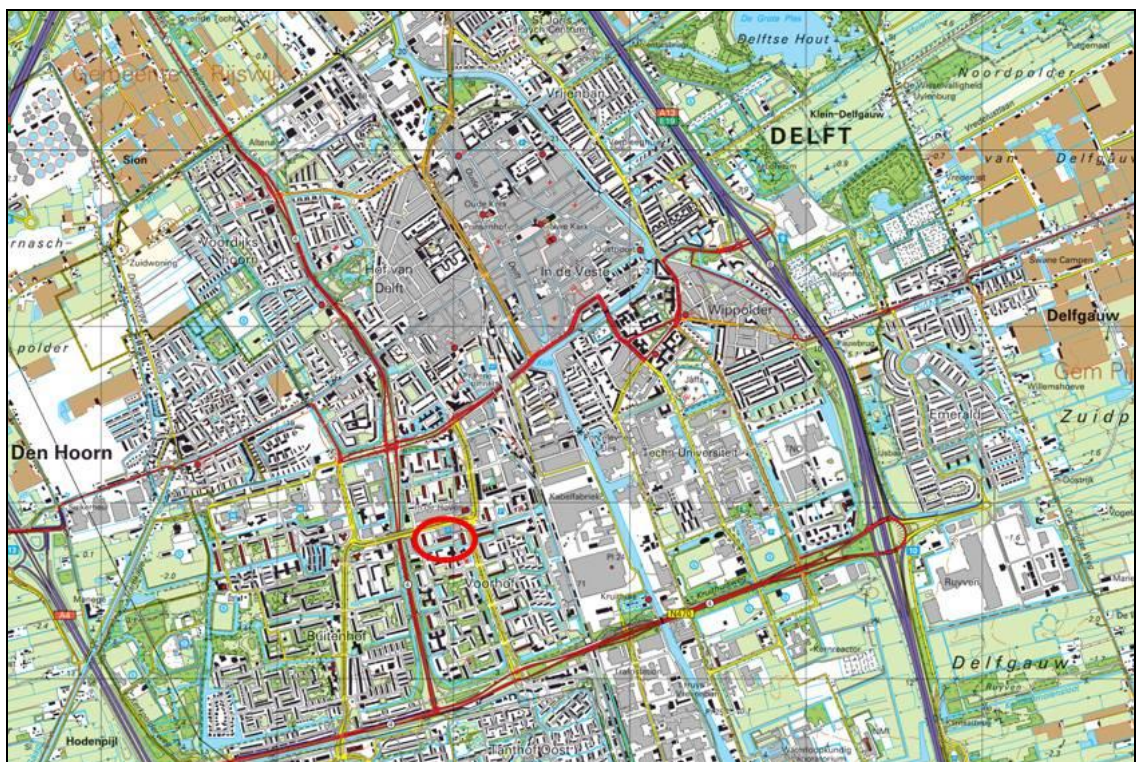
Bijlage 1: Wettelijk kader	25
---	-----------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens om de locatie van het Albert Heijn-gebouw en directe omgeving aan de Martinus Nijhofflaan te Delft te herontwikkelen. Op de locatie bevindt zich in de huidige situatie een Albert Heijn met op het dak een parkeerdek en ten zuiden van de bebouwing een parkeerplaats. Vorm Ontwikkeling en de huidige eigenaar van het pand zijn voornemens om op de locatie een herontwikkeling in gang te zetten in de vorm van een nieuwe commerciële plint met parkeren en woningen. De voorgenomen ontwikkeling past niet in het vigerende bestemmingsplan. Derhalve zal een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot de natuurwetgeving, te weten de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven. In afbeelding 1.1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 1.1: Globale begrenzing van het plangebied in Delft.

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermd Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk zeven wordt getoetst aan het gemeentelijk groenbeleid. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk acht. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevindt zich een bijlage, die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

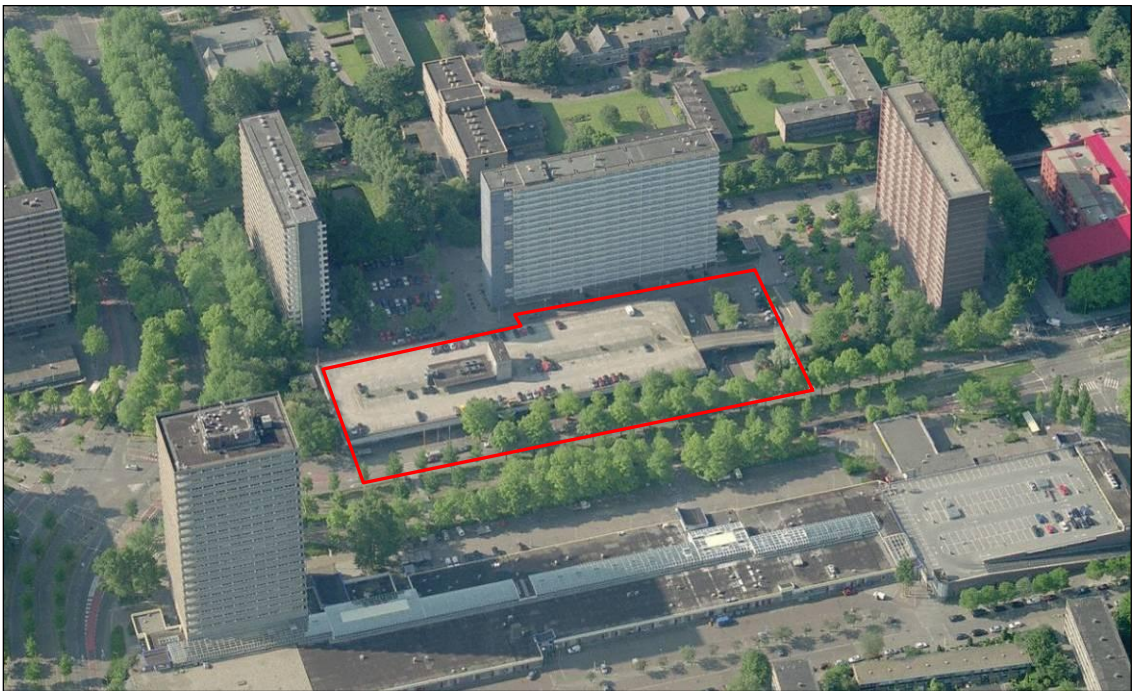
2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

De onderhavige natuurtoets heeft betrekking op het gebied ter plaatse van en rond de Albert Heijn aan de Martinus Nijhofflaan te Delft. Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Martinus Nijhofflaan, aan de oostzijde door de Voorhofdreef en aan de zuidzijde door de Roland Holstlaan. Aan de westzijde is de grens van het plangebied gelegen net ten oosten van de parkeerplaats achter het flatgebouw aan de Aart van der Leeuwlaan. In afbeelding 3.1 is de ligging van het plangebied gegeven.

Afbeelding 3.1. Luchtfoto van het plangebied gezien vanuit het noorden.

3.2 Projectvoornemen

Het voornemen is om binnen het plangebied aan de Martinus Nijhofflaan 13 t/m 19 te Delft woningbouw te realiseren en de winkelruimte te herontwikkelen.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten uit de Flora- en faunawet (Tabel 2 en 3). Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van zwaarder beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Zuid-Holland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 5 februari 2014 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat zwaarder beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om

een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek).
Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om zwaarder beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit enkele biotopen. Het grootste deel van het plangebied wordt in beslag genomen door het Albert Heijn-gebouw en de bijbehorende bestrating en parkeerplaatsen. Daarnaast zijn enkele bomen aanwezig, een klein grasveld en een bos- en struikenstrook.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan gevalideerde informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl) en insecten (www.naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie en uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. De vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5 - waarvan inventarisatie gewenst is). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2009-2014) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en steenuil.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: boommarter, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en bittervoorn.

Flora

Zwaarder beschermd: brede orchis, daslook, gele helmbloem, klein glaskruid, prachtklokje, ruig klokje, steenanjer, steenbreekvaren, stijf hardgras, tongvaren, waterdrieblad, wilde kievitsbloem en wilde marjolein.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2.2 Terreinbezoek

Op 5 februari 2014 is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied. Indien de aangetroffen biotopen hier aanleiding toe geven, wordt een nader onderzoek aanbevolen.

Het plangebied bestaat uit twee biotopen: gebouwen en aangeplant groen bestaande uit bomen en struiken.

Gebouwen

Het plangebied bestaat voornamelijk uit het gebouw van de Albert Heijn, omliggende parkeerplaatsen en bestrating. Het gebouw betreft een één laags-gebouw met op het dak een parkeerplaats. De begane grond bevat stenen muren. De wanden van het dak zijn bezet met metalenplaten. In afbeelding 5.1 zijn enkele impressies van de gebouwen gegeven.

Gebouwen bieden in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (waaronder vleermuizen).

Vogels

Uit de bureaustudie is gebleken dat de soorten huismus en gierzwaluw in de omgeving van het plangebied zijn aangetroffen (telmee.nl en waarneming.nl). Deze soorten broeden in stedelijk gebied voornamelijk in gebouwen. Beide soorten kennen een vermelding op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" 2009 (categorie 1 t/m 4). De huismus broedt over het algemeen in stedelijk gebied in uiteenlopende holtes, meestal onder dakpannen. De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (DR, 2011).

Het plangebied biedt voor geen van beide soorten een potentieel geschikt broedbiotoop. In het gebouw zijn geen dakpannen, holtes of (toegankelijke) ruimtes aanwezig die voor de huismus en gierzwaluw kunnen dienen als broedbiotoop. De huismus is niet gehoord en/of waargenomen in de omgeving van het plangebied (gezien de periode van het jaar zijn zichtwaarnemingen van de gierzwaluw uitgesloten). Indien de huismus in het plangebied een broedterritorium had, zijn zicht- of geluidwaarnemingen van de soort aannemelijk aangezien het een uitgesproken standvogel betreft die het gehele jaar nabij het broedbiotoop aanwezig is. In en rond het gebouw zijn geen mestsporen van vogels aangetroffen.

Afbeelding 5.1. Impressie Albert Heijn-gebouw in het plangebied met rechtsonder de parkeerplaats op het dak.

In het plangebied zijn geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en/of nesten) aangetroffen die kunnen duiden op de aanwezigheid van de overige in de bureaustudie vermelde soorten (buizerd, grote gele kwikstaart, ooievaar, ransuil, slechtvalk, sperwer en steenuil). Daarnaast biedt het plangebied met zijn ligging in het stedelijk gebied, de beperkte groenelementen en door de afwezigheid van geschikt biotoop voor de soorten geen geschikt leefgebied. Zo is de sperwer een typisch bosvogel en heeft de buizerd naast hoge bomen voor het nest, bossen, weiden en akkers in de directe omgeving nodig om te kunnen foerageren. Ook voor de steenuil is een kleinschalig landschap een vereiste voor zijn leefgebied. De in de bureaustudie vermelde soorten zijn dan ook uitgesloten van het plangebied.

Vleermuizen

Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Spouwmurgaten en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen.

Tegen de zijanten van het Albert Heijn-gebouw zijn metalen golfplaten bevestigd. Onder deze platen zijn spaanplaten aanwezig. In het gebouw is op enkele plekken door rot de ruimte achter deze metalen golfplaten toegankelijk. Deze locaties bieden door de relatief open structuur een ongeschikt microklimaat (door het hoge vochtgehalte, tocht en de koude omstandigheden in de winter) en bieden derhalve geen geschikte vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Ook de aanwezige (metalen) materialen waaruit het gebouw bestaat, biedt geen geschikte leefgebied voor vleermuizen. Naast de visuele beoordeling van de gebouwen is tijdens het terreinbezoek actief gezocht naar sporen (afgebeten vleugels van (nacht)vinders) en uitwerpselen die duiden op bewoning door vleermuizen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (uitwerpselen, afgebeten vleugels e.d.) aangetroffen. Dit is in de winterperiode ook niet aannemelijk aangezien de vleermuizen dan in winterrust zijn. Op basis van gemeentelijke verspreidingsgegevens uit 2012 (pers. comm. Gemeente Delft) zijn verblijfplaatsen van vleermuizen ter plekke van het plangebied en in de directe omgeving uitgesloten. De bomen in het plangebied vormen, gezien het beperkte aantal, een beperkt aandeel in het foerageergebied van vleermuizen. In de omgeving, bijvoorbeeld langs de Martinus Nijhofflaan en het tramspoor en de bomen

langs de Aart van der Leeuwlaan, Voorhofdreef en Eduard du Perronlaan (en in de nieuwe situatie) is voldoende alternatief aanwezig. Zo worden voor de te kappen bomen in het plangebied nieuwe bomen aangeplant; deze worden geïntegreerd in het nieuwe ontwerp op locatie. De eventueel te rooien bomenrij langs de Martinus Nijhofflaan vormt naar verwachting geen onderdeel (bijvoorbeeld als vliegroute) in het leefgebied van vleermuizen in de omgeving van het plangebied. Nadat deze bomen gerooid worden, blijven voldoende lijnvormige structuren aanwezig in de omgeving van het plangebied (zoals de bomen langs de Martinus Nijhofflaan en het tramspoor aan de noordkant van het plangebied).

Aangeplant groen

In het plangebied zijn op meerdere locaties alleen staande bomen aanwezig. Zo zijn deze aanwezig op de parkeerplaats ten westen van het Albert Heijn-gebouw, ten noorden van het Albert Heijn-gebouw, grenzend aan de Martinus Nijhofflaan en op het grasveldje ten oosten van het Albert Heijn-gebouw (afbeelding 5.2). De bomen verschillen in soort en diameter. Er zijn voornamelijk iepen en kastanjes aanwezig, maar ook soorten als esdoorn, populier, meelbes, berk en robinia zijn aanwezig. De diameters van de meeste bomen liggen globaal tussen 20 en 45 centimeter. Als gevolg van de herontwikkeling op locatie zullen enkele bomen verwijderd moeten worden.

Ten noorden van de parkeerplaats aan de westzijde van het Albert Heijn-gebouw bevindt zich, grenzend aan het fietspad langs de Martinus Nijhofflaan, een strook bomen met struiken en kruidvegetatie (afbeelding 5.2). Aan de oostzijde van het Albert Heijn-gebouw bevindt zich een kort gemaaid grasveldje.

De vegetatie in het plangebied is floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten (zoals de uit de bureaustudie verwachte soorten) zijn niet aantreffen (dit is gezien de periode van het terreinbezoek ook niet te verwachten) en worden op basis van de aangetroffen biotopen ook niet verwacht.

Afbeelding 5.2. Impressie van het aangeplante groen in het plangebied met linksboven de bos/struik strook grenzend aan de Martinus Nijhofflaan en de aanwezige bomen in het plangebied (op de parkeerplaats, het grasveld en langs de Martinus Nijhofflaan).

De bomen (en de hoge dichte struiken) in het plangebied bieden een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. algemeen voorkomende vogels zoals de Turkse tortel, merel, groenling, kool- en pimpelmees en

zoogdieren. In de bomen zijn geen gaten of hollen aangetroffen die gebruikt kunnen worden als verblijfplaats voor vleermuizen en/of vogels. In een boom in de bomen- en struikenstrook grenzend aan de Martinus Nijhofflaan is een nest aangetroffen. Gezien het seizoen waarin het terreinbezoek plaatsvond kon niet bepaald worden aan welke soort het nest toebehoort. Het betreft echter geen nest dat een vermelding kent op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" 2009. Vermoedelijk betreft het hier een oud duivennest. Nesten zijn beschermd zolang het nest in gebruik is zowel broedend als wanneer jongen aanwezig zijn.

Naar verwachting worden de bomen marginaal gebruikt door vleermuizen als foerageergebied; het gaat slechts om een beperkt aantal bomen. De bomen vormen, gezien de beperkte aaneengeslotenheid (in de meeste gevallen), de lijnvormige alternatieven in de omgeving en de ligging in het stedelijke gebied, geen essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de boommarter voorkomt in de omgeving van het plangebied. In 2011 is twee kilometer ten noorden van het plangebied een waarneming van het dier gedaan. Het betrof een dood exemplaar waarvan de herkomst onbekend is (waarneming.nl). De boommarter leeft voornamelijk in oude aaneengesloten (loof)bossen (VZZ, 2013). Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied. Daarnaast is door de stedelijke ligging van het plangebied, continue verstoring aanwezig. Tijdens het terreinbezoek zijn tevens geen sporen (mest, hollen en/of graafsporen) van de soort aangetroffen.

De struik en kruidenvegetatie in het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de bosmuis, (gewone) bosspitsmuis en huisspitsmuis (o.a. www.zoogdieratlas.nl). Daarnaast kan de egel in dit stedelijk biotoop aanwezig zijn.

De vegetatie in het plangebied is vanwege de stedelijke ligging een beperkt geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën, zoals de gewone pad en bruine kikker. Zwaar beschermde amfibie- (en reptiel)soorten worden op basis van het aangetroffen biotoop midden in het stedelijk gebied, de continue verstoring in de omgeving, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water en de eisen die deze soorten aan het biotoop stellen, niet verwacht in het plangebied. Zwaar beschermde amfibie- en reptielsoorten zijn tevens niet in de omgeving van het plangebied aanwezig (Telmee.nl).

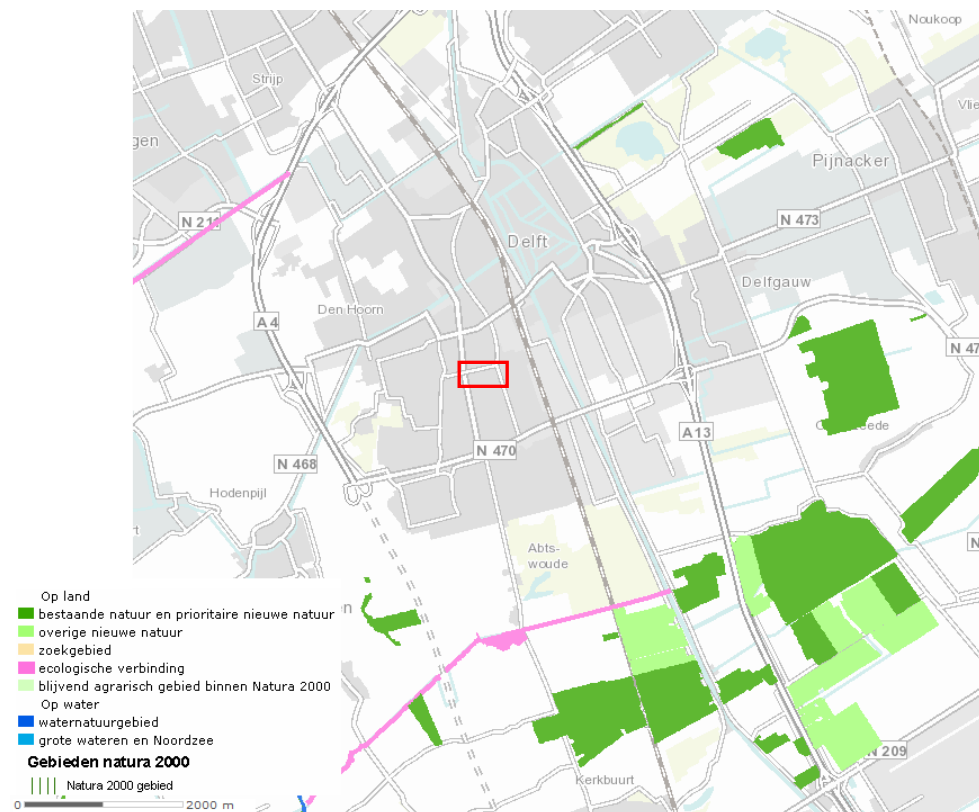
Vanwege het ontbreken van water zijn de in de omgeving voorkomende kleine modderkruiper en bittervoorn uitgesloten van het plangebied.

5.3 Beschermde gebieden

5.3.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Binnen het plangebied komt geen EHS-gebied voor. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied ligt op circa drie kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied. Dit EHS-gebied maakt onderdeel uit van het gebied Eendenkooi Schipluiden en is in het Natuurbeheerplan van Zuid-Holland (2014) aangewezen als 'Vochtig weidevogelgebied', 'Kruiden- en faunarijck grasland', 'Zoete Plas' en 'Eendenkooi'. Zuidelijke van Delft ligt een Ecologische verbinding en overige nieuwe natuur (afbeelding 5.3).

Afbeelding 5.3. Ligging plangebied (rood kader) ten opzichte van de EHS. Bron: Provincie Zuid-Holland.

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ('Solleveld & Kapittelduinen') ligt op circa 11,7 kilometer afstand van het plangebied.

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

6.1.1 *Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur*

Voor wat betreft de EHS is alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. In de omgeving van het plangebied liggen wel EHS-gebieden. Ook significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project kunnen worden uitgesloten. De ontwikkeling in het plangebied heeft een beperkt effect op de directe omgeving van het plangebied. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 *Effecten op de Natuurbeschermingswet 1998*

Uit de bureaustudie blijkt dat er op meer dan drie kilometer afstand van het plangebied een Natura 2000-gebied ('Solleveld & Kapittelduinen') ligt. Vanwege de afstand, de omvang van de ontwikkeling en de stedelijke ligging worden geen effecten op het Natura 2000-gebied verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de afstand en de beperkte invloed zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Effecten beschermde soorten

Hieronder worden de effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten en vogels beschreven.

Broedvogels

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa half maart tot en met juli; afhankelijk van de klimatologische omstandigheden) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van het kappen van de bomen in het plangebied, is het in het kader van de zorgplicht van belang dat dit buiten de broedperiode van vogels uitgevoerd wordt. Zo is in een boom langs de Martinus Nijhofflaan een nest aangetroffen.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is. In het geval van jaarrond beschermde nesten dient voorafgaand aan de werkzaamheden de onderstaande procedure doorlopen te worden.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2).

Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen, nesten/potentiële nestplaatsen of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Deze soorten zijn dan ook uitgesloten in het plangebied.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen en of aanpassen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin gaten, kieren en/of holen die geschikt zijn voor vleermuizen. De enkele aanwezige ruimtes (achter metalen golfplaten) worden gezien de klimatologisch ongunstige omstandigheden niet geschikt geacht voor vleermuizen. Verwacht wordt dat het plangebied marginaal gebruikt wordt als foerageergebied door vleermuizen. Het plangebied waar gebouwd gaat worden is van beperkte omvang en in de omgeving (zowel op het perceel als in de omgeving) is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. De voorgenomen herontwikkeling heeft geen negatief effect op het (essentiële) foerageergebied van vleermuizen.

In alle redelijkheid kan worden gesteld dat de voorgenomen plannen geen invloed zullen hebben op de vleermuisactiviteiten binnen en rondom het plangebied. Voor wat betreft vleermuizen zijn er geen belemmeringen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Overige zoogdieren

Er zijn geen zwaarder beschermde zoogdieren in het plangebied aangetroffen en worden tevens niet verwacht. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor deze soorten (zoals de in de omgeving waargenomen boomarter). Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen zwaarder beschermde amfibiesoorten aangetroffen in het plangebied. Deze (en reptielen) zijn tevens niet in de omgeving van het plangebied waargenomen (Telmee.nl). Daarnaast worden beschermde amfibie- en reptielsoorten door het aangetroffen biotoop in het plangebied midden in het stedelijk gebied, de continue verstoring in de omgeving, het ontbreken van geschikt (voortplantings)water (in het geval van amfibieën) en de eisen die deze soorten aan het biotoop stellen, niet verwacht in het plangebied. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied is geen water aanwezig. Effecten op vissoorten zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor zwaar beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek (dit was gezien de periode van het terreinbezoek ook niet aannemelijk). Echter de aangetroffen biotopen

zijn niet of nauwelijks geschikt voor deze soorten. In de omgeving van het plangebied zijn tevens geen zwaarder beschermde soorten van de soortgroepen als dagvlinders, libellen en kevers bekend (Telmee.nl en Waarneming.nl). De zwaar beschermde soorten komen voor in habitatspecifieke omstandigheden (zoals uiterwaarden en heidegebieden) en vinden in dit stedelijk gebied geen geschikt biotoop.

7 Gemeentelijk groenbeleid

Uitvoeringsprogramma nota Groen Delft 2012-2020

In 2013 heeft het college van burgemeester en wethouders de Nota Groen Delft 2012-2020 en het daarbij horende Uitvoeringsprogramma nota Groen Delft 2012-2020 vastgesteld. Het beleid is niet bedoeld als bindend kader maar moet ervoor zorgen dat het groenbelang voldoende wordt betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Er wordt beschreven welke groene kwaliteiten in het plangebied bestaan, verloren gaan of worden toegevoegd. Het beleid is onder meer gericht op het versterken van biodiversiteit, goed openbaar groen en het handhaven van een evenwichtige verhouding tussen groen, bebouwing en verharding, gebaseerd op de zowel de ruimtelijke, sociale, ecologische, economische en fysische waarden van groen. Het beleid streeft naar een samenhangend, verbonden en fijnmazig groen netwerk. Voor bomen geldt dat gestreefd wordt naar behoud. Mocht behoud of verplanten van bomen niet mogelijk zijn, dan geldt een (financiële) herplantplicht.

Bomenverordening Delft 2013

De Bomenverordening Delft 2013 heeft als doel de houtopstand van Delft te beschermen. De gemeente Delft streeft naar een aantrekkelijke woon- en werkomgeving met voldoende kwalitatief openbaar groen, waaronder houtopstanden. Delft wil het bomenbestand op een zodanig peil houden dat geen afbreuk wordt gedaan aan de groene belevingswaarde en de leefbaarheid van Delft, waarbij extra aandacht en bescherming wordt gegeven aan bomen met natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarde, waarde voor stadsschoon, cultuur en monumentale waarde en waarde voor recreatie en leefbaarheid.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen bomen en houtopstand zover als mogelijk ingepast te worden. Als uiteindelijk blijkt dat inpassen of verplanten niet mogelijk is, kan eventueel worden gekapt. Daarbij geldt een herplantplicht. Indien ook herplanten niet mogelijk is, geldt een financiële herplantplicht.

Afbeelding 7.1: overzichtstekening bomen ter plaatse van het plangebied

Uit een inventarisatie van het bomenbestand is gebleken dat de kwaliteit van de bomen binnen en rondom het plangebied te kwalificeren zijn als goed tot matig. Met betrekking tot de levensvatbaarheid en de slagingskans van de verplaatsing van de bomen kan men in de meeste gevallen beter voor de optie herplanting kiezen.

Uit de inventarisatie is gebleken dat het bomenbestand voornamelijk uit lepen en kastanjes bestaat. Uit de vergelijking van de huidige situatie met de contouren van de herontwikkeling van de locatie kan een beslissing worden genomen omtrent welke bomen er gekapt dan wel behouden kunnen worden, rekening houden met de kwaliteit en de toekomst verwachting van de betreffende bomen. Als vervanging kan gekozen worden voor een Laanboom. Nadat een besluit is genomen over welke bomen gekapt dienen te worden kan een kapvergunning worden aangevraagd.

8 Conclusies en aanbeveling

8.1 Conclusies soortenbescherming

Kort samengevat is het resultaat van de natuurtoets dat in het plangebied aan de Martinus Nijhofflaan te Delft geen beschermde soorten voorkomen die de voorgenomen herontwikkeling kunnen beïnvloeden. Er moet wel rekening gehouden worden met algemene broedvogels.

Tabel 2 en 3 soorten en jaarrond beschermde vogelnesten

In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) aangetroffen of verwacht die de voorgenomen ruimtelijke herontwikkeling aan de Martinus Nijhofflaan wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van Flora- en faunawet zijn er vanuit flora en fauna geen belemmeringen voor de voorgenomen herontwikkeling. Er dient wel rekening gehouden te worden met broedvogels (Tabel 1).

Algemene broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden waarbij bomen, andere hoge vegetatie en het gebouw verwijderd of aangepast worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli). In deze periode kunnen broedvogels aanwezig zijn in het plangebied; dit wordt aannemelijk geacht gezien de aanwezige bomen in het gebied.

Geadviseerd wordt om rooiwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Zo heeft het de voorkeur om de te rooien vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen te verwijderen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels hier tot broeden komen en zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden de te rooien vegetatie in het plangebied gecheckt te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving kan het plangebied niet vrijgegeven worden en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen te worden:

- 1) De werkzaamheden aan de hoogopgaande vegetatie en de gebouwen wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel).
- 2) Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen

8.2 Aanbevelingen

8.2.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012).

Daarnaast zijn speciaal voor nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuizenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten *et al.*, 2011).

8.3 Conclusies gebiedenbescherming

8.3.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Binnen het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Derhalve heeft de ruimtelijke ontwikkeling hier geen negatief effect op. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

8.3.2 Natura 2000

Vanwege de afstand en de omvang van de ontwikkeling kunnen effecten van de ontwikkeling op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

9 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Gemeente Delft & Vorm ontwikkeling, 2014. Martinus Nijhofflaan Delft, uitgangspunten voor vervolg ontwikkelingstraject.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Rijkswaterstaat, 2012. Infrastructuur en vleermuizen. Perspectief van de opdrachtgever.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.naturalis.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder nader onderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.